

Sygn.akt III AUa 505/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2012r.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku,

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Jolanta Kazberuk (spr.)

Sędziowie: SA Barbara Orechwa-Zawadzka

SA Władysława Prusator-Kałużna

Protokolant: Edyta Katarzyna Radziwońska

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2012 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku T. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wysokość świadczenia emerytalnego

na skutek apelacji wnioskodawczyni T. J.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 marca 2012 r. sygn. akt IV U 269/12

oddala apelację.

sygn. akt III AUa 505/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 grudnia 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. ponownie ustalił wysokość świadczenia emerytalnego T. J. od dnia 1 października 2011r. Wysokość tego świadczenia została obliczona zgodnie z treścią art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak też zgodnie z treścią art. 26 powołanej wyżej ustawy. W związku z tym, że wysokość emerytury obliczona zgodnie z art. 26 ustawy wynosi 1728,05 zł i jest wyższa niż wysokość emerytury obliczonej zgodnie z art.53, która wynosi 1636,11 zł, organ rentowy podjął wypłatę świadczenia korzystniejszego.

W odwołaniu od powyższej decyzji T. J. wniosła o uznanie, że zaskarżona decyzja w pkt II ust. 2 została podjęta niezgodnie z jej wnioskiem z dnia 28 października 2011r.

Wyrokiem z dnia 21 marca 2012 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił odwołanie.

Sąd ustalił, że decyzją z dnia 12 kwietnia 2006r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. przyznał T. J. od dnia 1 marca 2006r. prawo do emerytury. Ustalony wówczas wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosił 79,41 %. W kolejnych latach odwołująca dokonywała przeliczenia wysokości świadczenia, zarówno poprzez zmianę stażu

pracy, jak też poprzez zmianę podstawy wymiaru świadczenia. Ostatecznie ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 85,86%.

W marcu 2011r. odwołująca skierowała do organu rentowego wniosek o sporządzenie symulacyjnego przeliczenia emerytury z uwzględnieniem kapitału początkowego. Decyzją z dnia 22 czerwca 2011r. ZUS Oddział w O. wstrzymał z urzędu wypłatę emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, a decyzją z 15 lipca 2011r. przyznał odwołującej od dnia 1 marca 2011r. emeryturę na podstawie art. 24 ustawy. Wysokość świadczenia emerytalnego została obliczona według zasad wynikających z treści przepisu art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Emerytura kapitałowa okazała się świadczeniem korzystniejszym dla wnioskodawczynie, dlatego też organ rentowy w oparciu o przepis art. 95 ust. 1 i 98 ust. 1 ustawy z dniem przyznania emerytury według zreformowanych zasad, wstrzymał wypłatę dotychczas pobieranego świadczenia. W lipcu 2011r. odwołująca złożyła w ZUS zaświadczenie o wykonywaniu pracy w ramach umowy zlecenia na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O.. Decyzją z dnia 2 września 2011r. organ rentowy przeliczył emeryturę odwołującej obliczoną na podstawie art. 53. Z uwagi na to, że świadczenie to okazało się nadal świadczeniem mniej korzystnym od emerytury kapitałowej, jego wypłatę zawieszono. Od tej decyzji odwołująca wniosła odwołanie, podnosząc, że przyznane jej wcześniej świadczenie emerytalne zostało bezprawnie zawieszono. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie wyrokiem z dnia 18 listopada 2011r. oddalił odwołanie. Pismem z dnia 27 września 2011r. organ rentowy poinformował odwołującą, że zgodnie z jej pismem z 23 września 2011r. od dnia 1 października 2011r. zostanie zawieszona wypłata emerytury ustalonej według zreformowanych zasad, a zostanie wznowiona wypłata emerytury ustalonej według dotychczasowych zasad tj. w oparciu o przepis art. 53.

W dniu 28 października 2011r. odwołująca złożyła w ZUS wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury na podstawie art. 113 poprzez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów składkowych. W połowie listopada 2011r. skarżąca złożyła wniosek o emeryturę obliczoną na podstawie art. 24. W dniu 16 grudnia 2011r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie nie było zasadne. Sąd wskazał, że zaskarżona decyzja uwzględnia w swej treści wniosek z dnia 28 października 2011 r. o ponowne przeliczenie świadczenia emerytalnego w oparciu o art. 113 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Organ rentowy przyznał odwołującej prawo do emerytury według zreformowanych zasad kierując się wnioskiem o przeprowadzenie symulacyjnego obliczenia emerytury na podstawie art. 24 ustawy. Sąd wskazał, że przepisy ustawy o emeryturach i rentach, jak i przepisy wykonawcze do ustawy nie przewidują możliwości dokonywania symulacji wysokości świadczeń na wniosek ubezpieczonych. Dlatego konsekwencją złożonego przez odwołującą w marcu 2011 r. wniosku było przyznanie prawa do emerytury kapitałowej. Odwołująca posiada prawo do dwóch świadczeń emerytalnych i organ rentowy prawidłowo zakwalifikował jej wniosek o przeliczenie świadczenia emerytalnego. Sąd wskazał, że organ miał prawo przeliczyć świadczenie wg zreformowanych zasad. Organ rentowy winien kierować się ogólną zasadą troski o ubezpieczonego. Jeżeli ubezpieczony przedstawia dowody pozwalające na korzystniejsze ukształtowanie wysokości przyznanego mu świadczenia, to obowiązkiem organu rentowego jest przeliczenie świadczenia. Odwołująca spełniała warunki do przeliczenia świadczenia ustalonego według „starych” zasad, jak i do przeliczenia świadczenia przyznanego według zreformowanych zasad. Działanie organu rentowego było działaniem podjętym w interesie ubezpieczonej. Sąd podkreślił, że do samej zaś odwołującej należy prawo wyboru, z jakiego świadczenia chce w rzeczywistości korzystać. Zgodnie bowiem z treścią art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń- wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Mając zatem powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie, jako bezzasadne.

Apelację od powyższego wyroku wniosła wnioskodawczynie. Wskazała w niej, że zaskarżona decyzja nie znajduje podstawy w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, została wydana z rażącym naruszeniem prawa i domagała się uchylenia tej decyzji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni jest niezasadna i podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy poczynił w sprawie trafne ustalenia faktyczne, które Sąd drugiej instancji przyjmuje za własne. Nie są one, co istotne, także kwestionowane przez skarżącą, który sformułowała zarzut rażącego naruszenia prawa. Dokonana przez Sąd pierwszej instancji prawna ocena sprawy, wbrew zarzutom apelacji, jest prawidłowa i zasługuje na podzielenie.

Skarżąca w toku postępowania przed Sądem Okręgowym, jak i w swej apelacji wskazywała, iż zaskarżona decyzja nie znajduje oparcia w przepisach prawa. Podkreślała, że nie składała wniosku o wydanie tej decyzji.

Jak wynika z akt ZUS, w dniu 28 października 2011 r. odwołująca złożyła do organu rentowego pismo zatytułowane: „Wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury”, w którym zwróciła się o ponowne ustalenie wysokości emerytury poprzez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów składkowych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia wskazując jako podstawę prawną art. 113 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U.2009 r., nr 153 poz. 1227 ze zm.) Dnia 16 grudnia 2011 r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, w której przeliczył wnioskodawczyni emeryturę od 1 października 2011 r. (czyli od miesiąca, w którym złożyła wniosek). Wysokość tego świadczenia organ rentowy obliczył według zreformowanych zasad, tj. zgodnie z art. 26 i 108 ustawy.

Z okoliczności, że organ rentowy przeliczył wnioskodawczyni emeryturę według nowych zasad, podczas gdy w swoim wniosku wskazała ona art. 113 ustawy dotyczący przeliczania emerytury według starych zasad, skarżąca nie może wywodzić bezprawności decyzji. W myśl art. 116 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej. W przedmiotowej sprawie postępowanie zostało wszczęte wskutek wniosku odwołującej. Fakt, iż organ rentowy zastosował inne przepisy, niż wskazała odwołująca nie oznacza, że decyzja została wydana z urzędu. Organ rentowy nie jest bowiem w sposób bezwzględny związany wskazaną przez osobę ubezpieczoną podstawą prawną. Obowiązkiem organu jest wszechstronne przanalizowanie sprawy ubezpieczonego i zastosowanie takich przepisów prawa, które są odpowiednie w danej sprawie, przy czym nie zawsze będą to takie przepisy, jakie wskazano we wniosku.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy postąpił prawidłowo. Z wniosku wnioskodawczyni wynikało bowiem, że jej intencją było uwzględnienie w dotychczas otrzymywanym przez nią świadczeniu emerytalnym kolejnych okresów składkowych wynikających z podjętego przez nią zatrudnienia w ramach umów zlecenia. Organ rentowy uwzględnił te okresy, a wobec faktu, że odwołująca posiadała prawo do świadczenia emerytalnego według starych i według nowych zasad, dokonał przeliczenia świadczenia według nowych zasad. Co istotne, takie rozwiązanie było korzystne z punktu widzenia interesów skarżącej. Trudno jest zatem dopatrzeć się w działaniu organu rentowego bezprawności, tym bardziej, że regułą jest, że zbieg prawa do kilku świadczeń określonych w ustawie rodzi dla organu rentowego obowiązek wypłaty tylko jednego - wyższego – świadczenia (art. 95 ust. 1 ustawy). Zainteresowanemu przysługuje jednak wybór: jeżeli zażąda wypłaty niższego świadczenia, żądanie będzie musiało zostać uwzględnione. Taki wybór należy do sfery jego samodzielnych uprawnień i nie podlega ocenie sądu. Jednakże do czasu złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w tej kwestii, organ rentowy kontynuuje wypłatę świadczenia wyższego. Zainteresowany może także w każdym czasie zażądać zamiany świadczenia wypłacanego na inne, również przysługujące.

Reasumując trzeba stwierdzić, że przeliczając świadczenie emerytalne według nowych zasad, organ rentowy postąpił prawidłowo.

Za Sądem Okręgowym wskazać trzeba, że ubezpieczeni nie mogą skutecznie domagać się przeprowadzenia samej symulacji wysokości emerytury. Nie ma ku temu stosownej podstawy prawnej. Organ rentowy może działać tylko w oparciu o obowiązujące przepisy. Przepisy te są jednak korzystne z punktu widzenia osób uprawnionych do świadczeń przewidzianych w ustawie, skoro w sytuacji zbiegu prawa do świadczenia wyższego i niższego nakładają obowiązek wypłaty świadczenia wyższego. Ubezpieczony nie musi zatem sam wyliczać należnych mu świadczeń, jak też domagać

się ich symulacyjnego wyliczenia celem wskazania, którego świadczenia wypłaty się domaga. Organu rentowy bowiem z urzędu wypłaca świadczenie wyższe. Tak postąpił ZUS w tej sprawie, co czyni zaskarżoną decyzję prawidłową.

Wnioskodawczyni w swej apelacji podważała zasadność nie tylko zaskarżonej decyzji, ale także decyzji z dnia 15 lipca 2011 r., w której Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. dokonał obliczenia wysokości emerytury według zreformowanych zasad (art. 26 ustawy) i poinformował, że z dniem przyznania emerytury według tych zasad, wstrzymuje się wypłatę emerytury dotychczasowej. Odwołująca od tej decyzji nie wniosła odwołania i w tej sprawie nie może jej kwestionować. Wskazać trzeba, że zgodnie z zasadą domniemania prawidłowości aktów administracyjnych oraz zasadą uwzględniania przez sądy powszechnych skutków prawnych orzeczeń organów administracyjnych, która ma swoje źródło w prawnym rozgraniczeniu drogi sądowej i drogi administracyjnej, sąd ubezpieczeń społecznych jest związany ostateczną decyzją, od której strona nie wniosła odwołania w trybie art. 477⁹ k.p.c. ani nie podważyła jej skuteczności w inny prawem przewidziany sposób (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2011 r., II UZP 8/11, Lex nr 1106741). Wyjaśnić tylko wypada, że wbrew argumentom odwołującej, decyzją tą nie jest symulacją emerytury. Decyzja ta dokonuje obliczenia konkretnego świadczenia emerytalnego. Wobec tego, że świadczenie to (obliczone według nowych zasad) okazało się wyższe, od świadczenia przyznanego według zasad starych, organ wstrzymał wypłatę tego ostatniego.

Odnosząc się do pisma apelującej z dnia 13 września 2012 r. wskazać trzeba, że przedmiot postępowania sądowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznacza przedmiot decyzji organu rentowego i żądanie zgłoszone w odwołaniu wniesionym do sądu. W tej sprawie ocenie podlegała decyzja z dnia 16 grudnia 2011 r., a argumenty odwołującej w tym piśmie dotyczą decyzji późniejszych tj. z dnia 10 września 2012. Decyzje te nie mogą podlegać ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie.

Uwzględniając powyższe Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako niezasadną - art. 385 kpc.

E.Z.